

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/13-27/
Podgorica, 10. oktobar 2013. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69, 75 i 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 15. sjednice, održane 25. septembra 2013. godine, podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ

O KONTROLNOM SASLUŠANJU KOORDINATORA KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE REALIZACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA, SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II, MINISTRA RADA I SOCIJALNOG STARANJA, MR PREDRAGA BOŠKOVIĆA

TEMA KONTROLNOG SASLUŠANJA:

„REALIZACIJA STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA, SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II“

*****

REALIZUJUĆI PLAN AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2013. GODINU, sačinjen na osnovu:

- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i
- Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu,

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore svoje aktivnosti u ovoj godini je fokusirao, u okviru Poslovnikom Skupštine utvrđenih nadležnosti, na zadatke koji su u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2012. godinu **posebno akcentirani na dio koji se odnosi na oblast ljudskih prava**, a u vezi sa, na str.11 Izvještaja, **“Skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode je usvojio Izvještaje koje je podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda u periodu između oktobra i novembra, čime je pokazano veće uključivanje u pogledu promocije ljudskih prava.”**

Polazeći od Preporuke:

2. ECRI snažno preporučuje da crnogorske vlasti, nakon pune i otvorene konsultacije sa ljudima na koje se to odnosi, pronađu standardni smještaj na raznim mjestima u gradu ili zemlji za stanovnike Konika, pripadnike RAE populacije i da zatvore taj Kamp.

Proces provjere između dva redovna monitoringa za preporuke ECRI će sprovesti najkasnije dvije godine nakon objavljivanja njihovog izvještaja,

a realizujući **sedamnaestu** aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, sačinjenim na osnovu gore navedenih dokumenata,

u skladu sa čl. 62 i 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore **Odbor je na 15. sjednici održao Kontrolno saslušanje koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića**, u cilju pribavljanja informacija o do sada postignutom na realizaciji Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II.

Sjednici je, u skladu sa čl. 67 i 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao koordinator Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministar rada i socijalnog staranja, mr Predrag Bošković.

Shodno članu 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, u radu sjednice su učestvovali:

- Budimirka Đukanović, savjetnica ministra rada i socijalnog staranja,
- Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prevenciju torture,
- Zoran Ulama, šef Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima,
- Tijana Šuković, saradnica u Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima,
- dr Draginja Vuksanović, član Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope,
- Željko Šofranac, direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica,
- Dawn Adie Baird, zamjenica šefa Operativnog sektora Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori sa saradnicom Mladenkom Tešić,
- Waldemar Figaj, vršilac dužnosti Šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori sa savjetnicom Danicom Nikolić,
- Aleksandar Čađenović, predstavnik Kancelarije UNHCR-a u Podgorici,
- Slobodan Živković, koordinator za ekonomsku i socijalnu politiku iz Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i
- Milan Radović, koordinator programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“.

Kontrolno saslušanje pratili su brojni predstavnici medija.

U skladu sa članom 75 Poslovnika, o Odluci za Kontrolno saslušanje obaviješteni su Predsjednik i tri Potpredsjednika Skupštine.

Kontrolno saslušanje je održano po odredbama člana 75, 76 i 77 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Član 75

Radi pribavljanja informacija i stručnih mišljenja o pojedinim pitanjima iz svog djelokruga, kao i o pojedinim pitanjima utvrđivanja i sprovođenja politike i zakona ili drugih aktivnosti Vlade, organa državne uprave i drugih organa i organizacija koji, na osnovu zakona, Skupštini podnose izvještaj o radu i stanju u pojedinim oblastima, koja izazivaju nejasnoće, dileme ili principijelna sporenja, u cilju razjašnjenja tih pitanja, nadležni odbor može pozvati na sjednicu odgovornog predstavnika ovih organa i organizacija i od njega tražiti da se izjasni o tim pitanjima (u daljem tekstu: kontrolno saslušanje).

Odluku o kontrolnom saslušanju donosi odbor većinom glasova ukupnog broja članova.

Jednom u toku redovnog zasijedanja Skupštine, odbor donosi odluku o kontrolnom saslušanju, na zahtjev jedne trećine članova odbora, sa jednom temom dnevnog reda.

O odluci za kontrolno saslušanje predsjednik odbora obavještava predsjednika i potpredsjednika Skupštine i, u pisanoj formi, poziva lice za saslušanje i obavještava ga o pitanjima koja su predmet saslušanja i od njega može zahtijevati da svoje mišljenje i stavove dostavi i u pisanoj formi.

Pozvani ovlašćeni predstavnici državnih organa dužni su da se odazovu pozivu za kontrolno saslušanje.

Član 76

Za vrijeme kontrolnog saslušanja članovi odbora mogu postavljati pitanja licu pozvanom za saslušanje samo u vezi sa temom saslušanja.

Na sjednici odbora može se voditi rasprava sa licem koje daje informacije, ako je to neophodno da bi se raspravila i pojasnila konkretna pitanja i činjenice.

O potrebi otvaranja rasprave iz stava 2 ovog člana, vremenu njenog trajanja i učešću pojedinog člana odbora odlučuje odbor, s tim što se mora omogućiti da učestvuje u raspravi po jedan član odbora iz svakog poslaničkog kluba, koji to želi.

Član 77

Kontrolno saslušanje, po pravilu, snima se fonografski, odnosno o istom se vode bilješke, a tehničke i druge ispravke mogu se vršiti samo u dogovoru i uz saglasnost lica čija izjava je u pitanju.

Odbor sačinjava i dostavlja Skupštini izvještaj o kontrolnom saslušanju, koji sadrži suštinu izlaganja, a može predložiti i odgovarajući zaključak ili drugi akt.

*****

PODSJEĆANJE NA PRETHODNE AKTIVNOSTI ODBORA U 2011, 2012. I 2013. GODINI U VEZI SA OVOM TEMATIKOM

Odbor za ljudska prava i slobode je:

- 8. februara 2011. godine **razgovarao sa članovima** Delegacije Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI) u vezi četvrte runde monitoringa po zemljama članicama Savjeta Evrope, a u okviru koje je bila prva posjeta Crnoj Gori od 7. do 10. februara 2011. godine,

- 3. juna 2011. godine **posjetio je Kamp Konik I i II** i u prostorijama Crvenog krsta održao Sastanak sa predstavnicima Koordinacionog odbora za realizaciju aktivnosti Vlade u vezi s Akcionim planom trajnog rješavanja pitanja interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, predstavnicima relevantnih institucija zaduženih za rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II i predstavnicima međunarodne zajednice,

- 27. jula 2011. godine, umjesto planiranog kontrolnog saslušanja Ministra rada i socijalnog staranja, na 44. sjednici, **razmotrio Informaciju o aktivnostima Vlade Crne Gore u vezi sa trajnim rješavanjem pitanja raseljenih i interno raseljenih lica koja**

borave u Kampu Konik I i II, i s tim u vezi Odbor je podnio Skupštini Izvještaj sa predlogom zaključka (14 tačaka), koji je podijeljen poslanicima 24. saziva,

- 7. marta 2012. godine, na 66. sjednici **razmotrio Izvještaj Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti Savjeta Evrope (ECRI)** o Crnoj Gori, a na samoj sjednici rasprava je najvećim dijelom vođena o statusu raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik. Odbor je podnio Skupštini Izvještaj o razmatranju Izvještaja ECRI-ja o Crnoj Gori sa predlogom zaključka (16 tačaka), koji je podijeljen poslanicima 24. saziva,

- 25. juna 2012. godine, na 74. sjednici **održao Kontrolno saslušanje** potpredsjednika Vlade Duška Markovića, koga je, po njegovom ovlaštenju kao Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, na sjednici Odbora zastupao direktor Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, **Željko Šofranac**, dr Suada Numanovića, ministra rada i socijalnog staranja, koga je po ovlaštenju, zastupala **Remzija Ademović**, pomoćnica ministra i ministra unutrašnjih poslova, **Ivana Brajovića**, o čemu je podnio Izvještaj Skupštini sa Predlogom zaključka (19 tačaka).

- 17. maja 2013. godine, na nastavku devete sjednice održao **Kontrolno saslušanje Nacionalnog koordinatora ECRI-ja za Crnu Goru**, pomoćnice ministra za ljudska i manjinska prava, Blanke Radošević Marović na temu: „Poštovanje obaveza Crne Gore u dijelu preporuka datih u Izvještaju ECRI-ja o Crnoj Gori, od februara 2012. godine“, o čemu je podnio Izvještaj Skupštini sa Predlogom zaključka (18 tačaka).

*****

U smislu pozvanih učesnika i metodologije, a u cilju racionalizacije vremena, Odbor je, na predlog predsjednika Odbora, dr Halila Dukovića, odlučio da se Kontrolno saslušanje održi po prethodno utvrđenom scenariju i metodologiji, sačinjenoj na osnovu iskustava stečenih na seminarima i obukama u Bečićima novembra 2007. godine i na Cetinju septembra 2008. godine, koje je **Nacionalni demokratski institut (NDI)** realizovao sa poslanicima i sekretarima odbora, a koje je Odbor primijenio i kod, prethodno, u 2011, 2012. i 2013. godini, održanih kontrolnih saslušanja.

Predložena

METODOLOGIJA održavanja Kontrolnog saslušanja:

- DA KONTROLNO SASLUŠANJE TRAJE DVA SATA, PRI ČEMU ĆE KOORDINATOR KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE REALIZACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA, SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II, MR PREDRAG BOŠKOVIĆ, MINISTAR RADA I SOCIJALNOG STARANJA PODNIJETI UVODNO IZLAGANJE NA TEMU KONTROLNOG SASLUŠANJA: „REALIZACIJA STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA, SA POSEBNIM OSVRTOM NA KAMP KONIK I I II, U TRAJANJU OD 15 MINUTA.

- NAKON TOGA, IZLAGANJA LICA POZVANIH DA UČESTVUJU NA SJEDNICI U SKLADU SA ČLANOM 67 STAV 2 POSLOVNIKA SKUPŠTINE (PO PET MINUTA) - UKOLIKO ŽELE DA SAOPŠTE DODATNE PODATKE I INFORMACIJE.

- NAKON UVODNIH IZLAGANJA KOORDINATORA KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE REALIZACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA, POSLANICI IMAJU MOGUĆNOST DA POSTAVE PITANJA, PRI ČEMU NJEGOV ODGOVOR MOŽE DA TRAJE DO PET MINUTA.

- RADI DODATNIH POJAŠNJENJA POSLANICI MOGU POSTAVITI POTPITANJE NA KOJE ODGOVOR MOŽE DA TRAJE DO TRI MINUTA.

- PITANJA I POTPITANJA MOGU SE POSTAVLJATI SAMO U VEZI SA TEMOM SASLUŠANJA.

je prihvaćena od članova Odbora.

****

Koordinator Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predrag Bošković je istakao da se Crna Gora bavi pitanjima raseljenih lica i interno raseljenih lica dugi niz godina. Trajno rješavanje problema i pitanja u vezi sa ovim licima, u skladu sa međunarodnim standardima, bilo je predmet Nacionalne strategije za trajno rješavanje pitanja izbjeglica i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, iz aprila 2005. godine.

Ističući da je u periodu 1998. i 1999. godine Crna Gora na svojoj teritoriji pružila utočište za 140 hiljada izbjeglih i raseljenih lica, prije svega sa Kosova, što je u tom trenutku predstavljalo četvrtinu njenog stanovništva, ministar mr Predrag Bošković je ocijenio da je raseljništvo problem od nacionalnog, društvenog i međunarodnog značaja i za njegovo rješavanje su nužni konsenzus i politička volja, a složenost ovog problema prevazilazi kapacitete državnih institucija u Crnoj Gori u njihovom samostalnom djelovanju. U cilju uspješnog rješavanja ovog problema, neophodno je koordinirano djelovanje svih crnogorskih institucija, zemalja u regionu, međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija, udruženja raseljenih i interno raseljenih lica, kao i drugih relevantnih institucija.

Podsjetio je da je Vlada Crne Gore 28. jula 2011. godine usvojila Strategiju za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, a shodno Akcionom planu predviđeno je stambeno zbrinjavanje ovih lica kroz Regionalni stambeni program i IPA 2011 „Identifikovanje trajnih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike Kampa na Koniku.“ Opšti cilj Strategije je rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica na trajan i održiv način, u saradnji sa međunarodnom zajednicom i u skladu sa međunarodnim standardima i principima. Poštujući lični izbor raseljenih i interno raseljenih lica, Strategijom su definisana dva moguća rješenja ovog problema: dobrovoljni povratak i lokalna integracija.

Kada se govori o **dobrovoljnom povratku** kao mogućem rješenju za trajno rješenje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, ministar mr Predrag Bošković je naveo da povratak treba da bude u potpunosti dobrovoljan i zasnovan na dobroj informisanosti o stanju u zemlji porijekla i da nijedno raseljeno i interno raseljeno lice neće biti deportovano. Takođe, saopštio je da će Vlada izbjeći stvaranje situacija ili uslova koji bi mogli da prouzrokuju povratak onda kada uslovi povratka u zemlju porijekla nijesu pogodni. Organizovani dobrovoljni povratak odvijaće se u međunarodno priznatim okvirima i uz pomoć koja je dostupna putem međunarodnih organizacija, donatora i zemlje porijekla.

Govoreći o realizaciji Strategije i Akcionog plana za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica sa posebnim osvrtom na Kamp Konik, ministar Bošković je naglasio da su u prošloj godini realizovane gotovo sve mjere, od 42 koliko ih je Akcionim planom za realizaciju Strategije planirano za taj period, dok će osam preostalih biti realizovano u ovoj godini. Saopštio je da Akcioni plan za ovu godinu predviđa mjere koje se odnose na nove zakonske aktivnosti, ali i intenzivniju regionalnu i međunarodnu saradnju na pronalaženju trajnih i održivih rješenja za raseljene u Crnoj Gori.

Kada je u pitanju **lokalna integracija**, ministar mr Predrag Bošković je saopštio da će Vlada ponuditi lokalnu integraciju svim raseljenim i interno raseljenim licima koja žele da ostanu u Crnoj Gori i koja su odlučila da se ne vraćaju u zemlju porijekla.

Govoreći o statističkim podacima, koordinator Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II je saopštio da su od 7. novembra 2009. do aprila 2013. godine, izbjeglice i raseljeni podnijeli 9.048 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja, od čega je 6016 riješeno, 35 je odbijeno, a ostali su u proceduri. Dodao je da su do sada 962 raseljene osobe dobile državljanstvo Crne Gore, izdate su 122 garancije raseljenima da će steći crnogorsko državljanstvo, ukoliko donesu otpust iz državljanstva druge države, a u postupku rješavanja se nalazi 120 zahtjeva. Kada je u pitanju dobrovoljni povratak, 673 osobe, odnosno 103 porodice, zainteresovane su za

povratak na Kosovo. Naveo je da je za 46 porodica odobren povratak na Kosovo, a tri su od januara do juna ove godine stekle to pravo.

Navodeći da je adekvatan smještaj ključni element za integraciju raseljenih i interno raseljenih lica, Ministar rada i socijalnog staranja je saopštio da će Vlada Crne Gore kroz regionalnu inicijativu, međunarodne donacije, povoljne kredite i sopstvene izvore, obezbijediti smještaj za 1.127 porodica koje se smatraju ugroženim, prema UNHCR-ovim kriterijumima ugroženosti i koje žive u smještaju ispod standarda stanovanja (Konik I i II, nezvanični kolektivni centri i privremena naselja). Doprinos Crne Gore biće prvenstveno u smislu dodjele zemljišta i obezbjeđivanja primarne infrastrukture, ali i u obezbjeđivanju finansijske podrške.

Budući da raseljena i interno raseljena lica ukazuju da je iznos administrativne takse za dobijanje dokumenata iz zemlje porijekla suviše visok i da predstavlja jednu od prepreka za dobijanje dokumenata potrebnih za regulisanje njihovog statusa u Crnoj Gori, ministar mr Predrag Bošković je saopštio da će Vlada, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije i UNHCR-om, i dalje insistirati na saradnji zemalja porijekla putem Radne grupe za civilnu dokumentaciju u okviru Beogradske inicijative, kako bi bile smanjene takse za dobijanje ličnih dokumenata, naročito pasoša raseljenih i interno raseljenih lica sa prebivalištem u Crnoj Gori.

U pogledu obrazovanja, ministar mr Predrag Bošković je istakao da Ministarstvo prosvjete, nevladine organizacije i međunarodni donatori ulažu napore za uključivanje ove djece u obrazovni sistem Crne Gore kroz pružanje pomoći u ishrani, besplatnim udžbenicima, školskom priboru i obezbjeđivanju stipendija za određeni broj učenika. Neophodni su dalji sistematski naponi kako bi se poboljšao kvalitet osnovnog obrazovanja i održala stopa zadržavanja djece u školi kroz poboljšanje nastavničkih kapaciteta, bolje poznavanje crnogorskog jezika, angažovanje asistenata za podršku djeci u školi. Materijalna podrška obezbijedena kroz pojedine donacije ne može osigurati potrebnu kontinuiranu podršku. Ocijenio je da su napravljeni značajni pomaci u vezi sa rješavanjem statusa raseljenih i interno raseljenih lica, prije svega u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite pripadnika ove populacije.

Ministar je istakao da će prioritet u narednom periodu biti rješavanje stambenih problema raseljenih i interno raseljenih lica i trajno rješavanje pitanja Kampa Konik I i II. Saopštio je da će do kraja 2013. godine, u sklopu Regionalne inicijative Sarajevski proces, početi izgradnja dva stambena objekta, u Nikšiću i na Koniku.

U kampu Konik I je smješteno 214 porodica sa 1156 lica, a u kampu Konik II 67 porodica sa 316 lica. Osim toga, u okolini Kampa boravi i oko 134 porodice sa 840 osoba.

Imajući u vidu da je riječ o pripadnicima populacije Roma i Egipćana koncentrisanim na jednom mjestu, ministar mr Predrag Bošković je mišljenja da bi posebnu pažnju trebalo posvetiti rješavanju njihovih problema. Kako bi se pronašlo trajno rješenje za ovu populaciju, u saradnji sa stručnjacima iz Delegacije Evropske unije i predstavnicima agencija Ujedinjenih nacija, izrađena je studija pod nazivom "Studija o trajnim rješenjima za izbjeglice i raseljena lica i stanovnike kampa Konik u Crnoj Gori, kao i priprema za IPA program 2011." Na osnovu Studije, međusektorska radna grupa, u saradnji sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori definisala je Predlog projekta (Rezime projekta) - "Identifikacija trajnih rješenja za raseljena lica i stanovnike kampa Konik- IPA 2011", što predstavlja prvu fazu u rješavanju pitanja u vezi sa Konikom. Predlog projekta podrazumijeva sljedeće komponente: izgradnju 90 stambenih jedinica, izgradnju višenamjenskog centra, dobrovoljni povratak, zapošljavanje, obrazovanje, socijalna pitanja, uključujući pristup dokumentaciji i tehničku podršku.

Strategija za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori obuhvata period od avgusta 2011. do decembra 2015. godine, a biće realizovana kroz maksimalno četiri akciona plana. Prvi Akcioni plan obuhvata period do

31. decembra 2012. godine, a svaki od narednih akcionih planova koji će biti usvojeni biće validan najmanje jednu godinu. Godišnji akcioni planovi se prave u toku poslednjeg kvartala tekuće godine za narednu godinu i uključuju prioritete mjere i aktivnosti koje treba sprovesti u toj godini.

U implementaciju Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na oblast Konik uključen je niz institucija. Vlada Crna Gora je formirala Koordinacioni odbor sastavljen od predstavnika: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva prosvjete, Ministarstva unutrašnjih poslova, Zavoda za zapošljavanje, Glavnog grada Podgorica, Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, Delegacije Evropske unije i UNHCR-a. Šef Koordinacionog odbora koordinira aktivnostima koje su predviđene akcionim planovima za implementaciju Strategije, redovno komunicira sa Vladom Crne Gore, Delegacijom Evropske unije i UNHCR-om i informiše ih o napretku putem kvartalnih izvještaja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je zaduženo za rješavanje zahtjeva za privremeni boravak i stalno nastanjenje u Crnoj Gori, kao i za preostale zahtjeve za prijem u crnogorsko državljanstvo. Ministarstvo će nastaviti da traži saradnju sa zemljama porijekla kako bi se pomoglo ugroženim raseljenim i interno raseljenim licima u pribavljanju dokumenata potrebnih za regulisanje statusa stranca u Crnoj Gori.

Ministarstvo zdravlja je zaduženo za sprovođenje informativnih kampanja u vezi sa zdravstvenom zaštitom.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je zaduženo za obezbjeđivanje pristupa pravima iz oblasti socijalne i dječje zaštite svim raseljenim i interno raseljenim licima i strancima, nastavljajući da traži rješenja za ugrožene I/RL, poklanjajući posebnu pažnju raseljenim i interno raseljenim licima sa invaliditetom.

Ministarstvo prosvjete sprovodi aktivnosti u vezi sa uključivanjem raseljenih i interno raseljenih lica i stranaca u obrazovni sistem Crne Gore.

Ministarstvo finansija obezbjeđuje sredstva neophodna za postizanje pune integracije raseljenih i interno raseljenih lica i stranaca u crnogorsko društvo.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija nastavlja saradnju sa zemljama porijekla raseljenih i interno raseljenih lica u vezi sa rješavanjem njihovog pravnog statusa.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava prati realizaciju Strategije kako bi se obezbijedilo puno poštovanje ljudskih prava raseljenih i interno raseljenih lica i stranaca, sa posebnim osvrtom na RAE populaciju.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma realizuje aktivnosti u cilju pronalaženja rješenja za obezbjeđivanje adekvatnih standarda stanovanja za raseljena i interno raseljena lica i strance, a u saradnji sa lokalnom samoupravom nastavlja da prati integraciju raseljenih i interno raseljenih lica do njihovog punog pristupa pravima.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore nastoji stvoriti jednake uslove za I/RL i strance na tržištu rada, kako bi se poboljšalo njihovo socijalno uključivanje i lokalna integracija.

Crveni krst Crne Gore nastavlja da pruža pomoć najugroženijim I/RL i strancima, u saradnji sa državnim i drugim institucijama Crne Gore, posebno kada je riječ o stanovnicima naselja Konik.

Aktivnosti iz Strategije se finansiraju iz državnog budžeta, donatorskih sredstava i projekata. Očekuje se da iz dodatnih sredstava od Donatorske konferencije u okviru Beogradske inicijative budu pokriveni procijenjeni troškovi od 27 miliona €, potrebni za implementaciju projekata za obezbjeđivanje smještaja za I/RL koja su identifikovana kao ugrožena lica u opštinama: Bar, Berane,

Herceg Novi, Kolašin, Nikšić, Plav, Podgorica, Rožaje, Tivat i Ulcinj. Od opština se očekuje da doniraju zemljište za potrebe stambene izgradnje. Dio sredstava za pokrivanje troškova pribavljanja ličnih dokumenata u zemljama porijekla za ona I/RL koja su identifikovana u istraživanju koja su sproveli OEBS i UNHCR u kolektivnim naseljima raseljenih lica, biće obezbijeđeni putem Stuba socijalne inkluzije UNHCR-a.

Nakon uvodnog izlaganja koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predraga Boškovića, uslijedila je rasprava u kojoj su učestvovali: koordinator programa za ljudska prava u NVO "Građanska alijansa" Milan Radović i poslanici, članovi Odbora: Snežana Jonica, mr Dritan Abazović, dr Izet Bralić i dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Koordinator programa za ljudska prava u NVO "Građanska alijansa" Milan Radović je mišljenja da Crna Gora čini dosta napora kada je u pitanju trajno rješavanje položaja raseljenih i interno raseljenih lica. Smatra da je pomenuta problematika kompleksna s obzirom da Crna Gora već dvije decenije preduzima aktivnosti na poboljšanju položaja raseljenih i interno raseljenih lica. Složio se sa Ministrom rada i socijalnog staranja da je neophodno da se aktiviraju svi odgovarajući subjekti u rješavanju pomenute problematike, budući da Crna Gora ne može sama da se izbori s istom. Naglašavajući da je izgradnja stanova za raseljena i interno raseljena lica najveći uspjeh nakon Beogradske inicijative, Koordinator programa za ljudska prava u NVO "Građanska alijansa" je istakao da će to pokrenuti i brojne probleme koje Romi imaju oko zapošljavanja, a kasnije će se nadovezivati i brojni drugi problem u vezi sa obrazovanjem i edukacijom.

Koordinator programa za ljudska prava u NVO "Građanska alijansa" je upitao Ministra rada i socijalnog staranja da li je naša država zadovoljna odnosom i aktivnostima Vlade Kosova i njihovih nadležnih institucija za rješavanje statusa ovih lica? Naglašavajući važnim obezbjeđivanje određenog broja odlazaka na dobrovoljnoj osnovi u treće zemlje, Milan Radović je upitao ministra mr Predraga Boškovića kakav je odnos međunarodne zajednice prema rješavanju statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori i da li je na zadovoljavajućem nivou?

Poslanica Snežana Jonica je konstatovala da bi korisnije bilo da je Ministar rada i socijalnog staranja dostavio Informaciju o realizaciji Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II ranije, ističući da bi se na taj način doprinijelo kvalitetnijoj raspravi na sjednici Odbora. **Upitala je Ministra da li su realizovane sve mjere predviđene Akcionim planom za rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik u prethodnoj godini? Takođe, interesovalo je da li je bilo drugih problema u realizaciji istih, osim zabrane učešća raseljenim i interno raseljenim licima u izbornim kampanjama? Naglašavajući da pitanje ravnopravnosti svih raseljenih i interno raseljenih lica smatra bitnim, poslanica Jonica je upitala Ministra rada i socijalnog staranja da li se time što se rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica iz Kampa Konik definiše kao prioritet ostala raseljena i interno raseljena lica na teritoriji Crne Gore dovode u neravnopravan položaj?**

Nadovezujući se na priču o problemu zapošljavanja raseljenih i interno raseljenih lica, **poslanica Jonica je upitala ministra mr Predraga Boškovića da li su raseljena i interno raseljena lica, koja borave u Crnoj Gori, ravnopravna u zapošljavanju sa crnogorskim državljanima s obzirom da se za zapošljavanje u državnim organima najčešće zahtijeva posjedovanje crnogorskog državljanstva, a ključni problem jeste dobijanje istog?**

Poslanik mr Dritan Abazović je saopštio da se problem raseljenih lica javlja permanentno dugi niz godina i ocijenio da koordinacija državnih organa sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja nije na odgovarajućem nivou, kao i da se ovim pitanjima ne

može samo baviti Ministarstvo rada i socijalnog staranja. **U vezi sa tim, upitao je Ministra rada i socijalnog staranja u kojoj mjeri je Ministarstvo rada i socijalnog staranja zadovoljno saradnjom i koordinacijom sa drugim ministarstvima i institucijama Crne Gore zaduženim za rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica? Takođe, pitao je ministra mr Predraga Boškovića koliko je do sada sredstava uloženo radi rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica smještenih u Kampu Konik I i II i da li su uložena sredstva odgovorila krajnjem cilju?**

Polazeći od pitanja poslanice Jonice o ravnopravnosti svih raseljenih i interno raseljenih lica koja žive u Crnoj Gori, poslanik Abazović smatra da raseljena i interno raseljena lica iz Kampa Konik I i II imaju prioritet u odnosu na ostala raseljena i interno raseljena lica na teritoriji Crne Gore. Takođe, saglasan je sa Ministrom da zemlje porijekla nemaju sluha za povratak ovih lica, što treba pokušati riješiti kroz bilateralnu saradnju.

Ističući da i njega interesuje kakav je odnos Vlade Crne Gore sa Vladom Kosova, poslanik Abazović je upitao Ministra da li ima informaciju u vezi sa ostvarivanjem prava na penziju onih lica koja su radila na Kosovu, a imaju crnogorsko državljanstvo?

Navodeći da nije zadovoljan realizacijom mjera iz Akcionog plana za rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik, poslanik je istakao da se slaže sa mišljenjem poslanice Jonice da bi bilo korisnije da im je predmetna Informacija dostavljena ranije radi bolje pripreme poslanika na ovu temu.

Poslanik mr Dritan Abazović je upitao Ministra rada i socijalnog staranja koliko raseljenih i interno raseljenih lica je dobilo crnogorsko državljanstvo, koliko je njih sa crnogorskim državljanstvom dobilo posao i koji profil posla je u pitanju?

Poslanik dr Izet Bralić je istakao da je Crna Gora u prethodnom periodu dosta učinila kada je u pitanju status raseljenih i interno raseljenih lica s obzirom na teške finansijske uslove kao i veliki priliv raseljenih i interno raseljenih lica na teritoriji Crne Gore. Takođe, mišljenja je da su pojedine sredine bile opterećenije u odnosu na druge, ali kako se ozbiljnije pristupilo rješavanju datog problema taj teret je sada ravnopravno podijeljen. Govoreći o statusu raseljenih lica, poslanik dr Izet Bralić je naglasio da su bitna dva segmenta prilikom trajnog rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, a to su socijalizacija i zdravstveno stanje raseljenih i interno raseljenih lica. **Budući da su poznati nehumani uslovi u kojima žive raseljena i interno raseljena lica, upitao je Ministra rada i socijalnog staranja koliko takvi uslovi doprinose povećanju maloljetničke delinkvencije i da li se zna koliko je stepen maloljetničke delinkvencije lica iz Kampa Konik u poređenju sa ostatkom stanovništva Crne Gore, kao i da li postoji razlika u stepenu kriminaliteta lica koja borave u Kampu Konik i ostalog stanovništva Crne Gore? Budući da je saznao da je problem trgovine ljudima rasprostranjen među raseljenim i interno raseljenim licima, upitao je Ministra rada i socijalnog staranja da li ima preciznih podataka o tome?**

Navodeći da je član Koordinacionog tijela za izradu Strategije za reproduktivno zdravlje, poslanik dr Izet Bralić je saopštio da je poznat veći procenat morbiditeta kod trudnica i porodilja iz reda raseljenih i interno raseljenih lica, kao i procenat smrtnosti odojčadi, pa imajući u vidu da se stanje na tom polju ne popravlja. U rješavanju navedenog problema, smatra ključnim veće učešće međunarodnih institucija naglašavajući da Crna Gora, usljed ekonomske krize, nije u mogućnosti da se sama izbori sa svim problemima s kojima se suočavaju raseljena i interno raseljena lica, poslanik Bralić smatra ključnim da Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II preduzme mjere kojim bi se riješio problem morbiditeta i mortaliteta odojčadi, trudnica i porodilja, kao i problem maloljetničke delinkvencije koji je izraženiji kod raseljenih i interno raseljenih lica.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je podsjetio da je ostala još jedna epizoda Kampa Konik budući da je ta priča započela još prije 20 godina. Istakao je da je Crna Gora prepoznata kao sigurno mjesto za one koji su tražili “sigurno nebo nad glavom”, a gledajući iz današnje perspektive, ohrabruje činjenica što je Crna Gora pružila sigurnost velikom broju izbjeglica, s obzirom da su, u jednom periodu, četvrtinu stanovništva teritorije Crne Gore činila raseljena i interno raseljena lica. Smatrajući da nije lako zadovoljiti sve potrebe “nevoljnika”, koji su, bježeći od ratnih dešavanja utočište našli u Crnoj Gori, Predsjednik Odbora je istakao da su bile prisutne mnoge objektivne okolnosti zbog kojih Crna Gora nije mogla izaći u susret njihovim potrebama. Predsjednik Odbora smatra ključnim pitanje da li je država Crna Gora iskoristila sve mogućnosti da život raseljenih i interno raseljenih lica učini boljim? Mišljenja je da jeste, a ono što je učinila na planu poboljšanja njihovog statusa treba da posluži kao primjer drugim državama.

Budući da je prioritet Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica zatvaranje Kampa Konik I i II, predsjednik Odbora je upitao Ministra kada se očekuje realizacija istog? Naglašavajući da država Crna Gora navedeni problem ne može riješiti sama, predsjednik Odbora je ocijenio bitnom saradnju Vlade Crne Gore sa drugim crnogorskim institucijama, zemljama u regionu, međunarodnom zajednicom, nevladinim organizacijama, kao i drugim relevantnim institucijama u rješavanju istog. Istakao je da rješenje navedenog problema otežava i činjenica što, u jednom periodu, nije bilo razumijevanja od strane država odakle su dolazila raseljena i interno raseljena lica.

Koordinator Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, mr Predrag Bošković je istakao da je u zadnjih devet mjeseci jedan od glavnih prioriteta Ministarstva rada i socijalnog staranja trajno rješenje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica i zbog toga je Ministarstvo pokrenulo niz inicijativa da bi ubrzali taj proces.

U tu svrhu, Vlada Crne Gore je organizovala posjetu Vladi Kosova u martu 2013. godine kada se Ministar rada i socijalnog staranja sastao sa Ministrom za zajednicu i povratak, Ministrom unutrašnjih poslova i Ministrom rada i socijalnog staranja. Iako je posjeta Vladi Kosova uslijedila nakon dužeg vremena, ministar mr Predrag Bošković je naglasio da su na sastanku imali konstruktivan dijalog i da je najveća pažnja bila posvećena rješavanju statusa raseljenih i interno raseljenih lica sa Kosova. Dogovoreno je da Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Kosova bude potpisan u najkraćem roku, a da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kosova formira posebnu jedinicu koja bi izvršila registraciju onih koji nemaju lična dokumenta Kosova kao svoje domicilne zemlje kako bi mogli da ostvare prava u Crnoj Gori. Takođe, saopštio je da je ministar za zajednicu i povratak Dalibor Jeftić, u maju 2013. godine, posjetio Crnu Goru i da je tada imao priliku da se uvjeri u stanje Kampa Konik I i II i tom prilikom je obećao da će pitanje raseljenih i interno raseljenih lica ubuduće biti prioritet za Ministarstvo za zajednicu i povratak Kosova. Vezano za saradnju sa ostalim zemljama, ministar mr Predrag Bošković je istakao da, pored lokalne integracije i dobrovoljnog povratka, predviđen je i treći način za rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, a to je tzv. transfer u treće zemlje. Naglašavajući da Vlada Crne Gore ima dobru saradnju sa Delegacijom Evropske unije, UNHCR-om i UNICEF-om, ministar mr Predrag Bošković je istakao da bi se bez njihove podrške realizacija Strategije teže odvijala zbog veličine Crne Gore i broja izbjeglica koji žive na njenoj teritoriji.

Ministar mr Predrag Bošković je ukazao na Nacionalni stambeni program za Crnu Goru, kojim je predviđeno obezbjeđenje sredstava za rješavanje stambenog pitanja za 6.063 lica (1.177 domaćinstava) koja spadaju u najranjivije kategorije, a smješteni su u neformalnim kolektivnim centrima. Istakao je da je ovim programom predviđena gradnja 97 stambenih jedinica, isporuka građevinskog materijala za 120 stambenih jedinica, gradnja 60 montažnih kuća i 90 smještajnih jedinica u Domu starih u Pljevljima. Ukupna vrijednost projekta je 27.696 miliona eura, a kontribucija države je 15%. Nacionalni stambeni projekat sprovodiće se u

trinaest crnogorskih opština (Berane, Andrijevića, Podgorica, Ulcinj, Nikšić, Budva, Rožaje, Plav, Herceg Novi, Bar, Danilovgrad, Tivat, Pljevlja) i značajno će doprinjeti zatvaranju Kampa Konik i ostalih kolektivnih centara za smještaj raseljenih i interno raseljenih lica.

U vezi sa primjedbom poslanika mr Dritana Abazovića i poslanice Snežane Jonice o dostavljanju Izvještaja o realizaciji Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministar mr Predrag Bošković je istakao da Izvještaj nije dostavljen ranije, jer niko nije tražio da se Izvještaj ranije dostavi.

Ministar rada i socijalnog staranja zahvalio je ambasadi Sjedinjenih Američkih Država na donaciji vrijednoj 50 hiljada dolara, stanovnicima Kampa na Vrelima Ribničkim koji su pretrpjeli veliku materijalnu štetu nakon požara koji je izbjegličko naselje pogodio u julu 2012. godine. U sklopu donacije su dva ambulanta kontejnera koji su namijenjeni za pružanje osnovnih zdravstvenih usluga stanovnicima Kampa Konik I. Kako su kontejneri već korišćeni, Operativni tim za koordinaciju i praćenje aktivnosti postavljanja kontejnerskog naselja će ih do završetka neophodnih opravki i opremanja, privremeno locirati u krugu kasarne „Masline”. Saopštio je da je premještanje Kampa Konik 2 projekat Vlade Crne Gore i Ambasade SAD-a u Podgorici, kojim će se obezbijediti povoljniji uslovi za život 350 žitelja ovog naselja. Sve aktivnosti oko postavljanja novog kontejnerskog naselja vršiće Direkcija za javne radove, uz obezbijeđena sredstva od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva finansija.

Na pitanje predsjednika Odbora dr Halila Dukovića o datumu zatvaranja Kampa Konik I i II, Ministar rada i socijalnog staranja je naglasio da je Strategijom predviđeno da pitanje Kampa Konik bude trajno riješeno do 2016. godine, a da li će to tako biti ne zavisi samo od Vlade Crne Gore i Ministarstva rada i socijalnog staranja, već i od toga da li će donatori ispoštovati dogovore i preporuke sa donatorske Konferencije i kojom dinamikom će se odvijati povratak onih koji žele da se vrate na Kosovo.

Predstavnica Evropske unije u Crnoj Gori, Dawn Adie Baird je ocijenila da su u dosadašnjem periodu ostvareni vidljivi rezultati u rješavanju statusa raseljenih i interno raseljenih lica, posebno onih u Kampu Konik. Pozitivnim je ocijenila činjenicu da skoro 90% djece iz Kampa Konik pohađa školu, ali je istakla da postoji problem u prevozu te djece do škole, jer za sada postoje samo dva minibus. Obrazovanjem će se steći preduslovi za zapošljavanje pripadnika ove populacije. Veoma je važna i njihova društvena integracija, za šta je neophodno regulisati i njihov pravni status, a tu posebno važnu ulogu ima Ministarstvo unutrašnjih poslova, jer je obezbjeđivanje dokumenata za ova lica i regulisanje pravnog statusa ključno za njihovu integraciju. Saopštila je da je trajno zatvaranje Kampa Konik I i II prioritet, a da će se pažnja posvetiti i rješavanju statusa raseljenih i interno raseljenih lica u drugim opštinama.

Direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica Željko Šofranac smatra da pitanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica jeste složen problem koji treba postepeno rješavati uz saradnju i pomoć međunarodne zajednice. Navodeći da se problem raseljenih i interno raseljenih lica ne može riješiti bez podrške zemlje porijekla, Direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica smatra važnim da se kod njih stvori samosvijest da moraju da učestvuju u socijalnom, političkom, kulturnom i društvenom životu Crne Gore kako bi mogli lakše da ostvaruju pristup radu. Istakao je da glavni problem u Crnoj Gori predstavljaju lica sa Kosova i Romi koje ne prihvata nijedna država pa se taj problem nameće Crnoj Gori da ga sama rješava. Ocijenio je da pitanje raseljenih i interno raseljenih lica nije samo problem Ministarstva rada i socijalnog staranja, već i drugih državnih organa i institucija u Crnoj Gori, a neophodna je saradnja sa međunarodnom zajednicom.

Predsjednik Odbora je istakao da problem rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica dodatno otežavaju tradicionalni stavovi lica koja žive u Kampu Konik I i II, s obzirom na činjenicu da se veći broj trudnica porodi van porodilišta, iako je

sistem zdravstva u Crnoj Gori omogućio da se one mogu poroditi u zdravstvenoj ustanovi, što govori o tome koliko je otežano regulisanje dokumenata tih lica.

Ministar rada i socijalnog staranja mr Predrag Bošković je istakao da Ministarstvo rada i socijalnog staranja ulaže sve napore na rješavanju ovih problema za šta dobija priznanje od međunarodne zajednice i svih međunarodnih organizacija. Naglašavajući da ukupna raseljenička populacija jeste prioritet Vlade Crne Gore, ministar mr Predrag Bošković je istakao da su na tom polju učinjeni veliki pomaci, da su sve mjere iz Akcionog plana realizovane i da se stvari odvijaju u pozitivnom smjeru. Smatra bitnim što se ovo pitanje rješava u saradnji sa UNHCR-om i Evropskom komisijom i što se problem rješava postepeno. Naglasio je da se integracija u crnogorsko društvo odvija na zadovoljavajući način. Kada se govori o oblastima obrazovanja i zdravstva, ministar mr Predrag Bošković je ocijenio da je ostvaren značajan iskorak u ovim oblastima. Sljedeće je rješavanje stambenog pitanja i mišljenja je da se odvija na zadovoljavajući način. Naglasio je da se pitanje dobrovoljnog povratka ne odvija na zadovoljavajući način, ali se problemi u tom procesu ne mogu pripisati samo državi Crnoj Gori, već i zemlji porijekla. Ipak, zbog pozitivnih utisaka sa sastanka sa Vladom Kosova, ministar mr Predrag Bošković je mišljenja da će se pitanje dobrovoljnog povratka u narednom periodu kvalitativnije rješavati.

Predsjednik Odbora je zaključio da je pitanje trajnog rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori veoma kompleksno i da je neophodna pomoć međunarodne zajednice, kao i zemalja porijekla ovih lica. Istakao je da za rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, osim dobre volje, treba puno sredstava, kao i veće uključivanje zemalja porijekla ovih lica u cilju rješavanja njihovih problema i pomoć, prije svega, finansijska, od strane međunarodnih organizacija. Crna Gora je do sada učinila mnogo, ali je neophodno zbog nastavka aktivnosti uspostaviti saradnju sa drugim državama kako bi se ova problematika trajno riješila.

*****

Nakon završetka Kontrolnog saslušanja koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II, ministra rada i socijalnog staranja, mr Predraga Boškovića

na temu:

„Realizacija Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II“,

Odbor za ljudska prava i slobode je **jednoglasno** odlučio da podnese Izvještaj i predloži Skupštini da, saglasno članu 77 stav 2 Poslovnika, usvoji

Z A K L J U Č A K:

1. Skupština konstatuje da Vlada Crne Gore, zajedno sa UNHCR-om i međunarodnom zajednicom, ulaže kontinuirane napore za smještanje i/ili integraciju izbjeglica i interno raseljenih lica. Izmjenama Zakona o strancima im je olakšan pristup odobrenju za privremeni boravak ili stalno nastanjenje, iako i dalje postoje administrativne i finansijske poteškoće. U cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg regulisanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, neophodno je da pored državnih organa Crne Gore, djeluju i države porijekla ovih lica, a veoma je važna pomoć i podrška međunarodne zajednice.

2. Skupština ocjenjuje da su postignuti značajni rezultati u aktivnostima koje se odnose na lokalnu integraciju raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, pri čemu posebno značajnim smatra podatak saopšten od strane predstavnice Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, da preko 90 % djece iz Kampa Konik I i II pohađa školu, što će u značajnoj mjeri doprinijeti njihovoj integraciji u crnogorsko društvo.

3. Skupština konstatuje da je Vlada Crne Gore preduzimanjem veoma važnih aktivnosti u cilju regulisanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, naročito doprinos dala nedavno realizovanim aktivnostima na saradnji Crne Gore i Kosova. Posebno bitnim smatra organizovanje sastanka Ministra rada i socijalnog staranja Crne Gore sa Ministrom za zajednicu i povratak, Ministrom unutrašnjih poslova i Ministrom rada i socijalnog staranja Kosova, u martu 2013. godine, kada je dogovoreno da Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Kosova bude potpisan u najkraćem roku, a da Ministarstvo unutrašnjih poslova Kosova formira posebnu jedinicu koja bi izvršila registraciju onih koji nemaju lična dokumenta Kosova kao svoje domicilne zemlje kako bi mogli da ostvare prava u Crnoj Gori, nakon čega je uslijedila posjeta ministra za zajednicu i povratak Kosova, Crnoj Gori, u maju 2013. godine. Skupština podržava napore Vlade Crne Gore da nastavi sa aktivnostima i saradnjom sa Vladom Kosova kako bi se trajno riješio položaj lica koja borave u Crnoj Gori, a porijeklom su sa Kosova.

4. Skupština takođe podržava kontinuirani monitoring koji vrši Odbor za ljudska prava i slobode nad aktivnostima koje preduzimaju nadležni državni organi Crne Gore u cilju rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II i ocjenjuje ih veoma značajnim, jer su ukazali da ove probleme Crna Gora ne može riješiti sama, već joj je potrebna pomoć zemalja porijekla i međunarodnih organizacija.

5. Aktivnosti koje je Crna Gora preduzela u cilju rješavanja ovog pitanja neće biti dovoljne, već je veoma važno da se građani više angažuju u rješavanju sopstvenog pravnog statusa, zbog čega Skupština apeluje na sve da, u mjeri svojih nadležnosti i mogućnosti, utiču na lica čiji status nije riješen da podnesu zahtjeve za regulisanje statusa, da ne čekaju krajnji rok, jer dosadašnje iskustvo ukazuje da građani više pažnje posvete rješavanju ovog pitanja neposredno pred istek utvrđenog roka.

Ovo s toga što od polovine raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Crnoj Gori, a koja još uvijek nijesu riješila svoj pravni status, jedan broj nema interes da to i učini, koristeći prava i u Crnoj Gori i u zemlji porijekla. Međutim, stav je da se ovim licima iz bezbjednosnih razloga neće dozvoliti dvojna dokumenta, a na to će ukazati broj onih koji do kraja utvrđenog roka ne riješe svoj status, u cilju čega Skupština podržava Vladu da nastavi sa svim aktivnostima kako bi se trajno riješio njihov problem.

6. Skupština smatra veoma značajnim:

- usvajanje u maju 2013. godine Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima kojim je rok za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa stranca sa stalnim nastanjenjem produžen do 31. decembra 2013. godine,
- rješavanje stambenih pitanja ovih lica kroz IPA projekat,
- organizovanje „bus posjeta“ Kosovu za pribavljanje ličnih dokumenata, u saradnji sa UNHCR-om, kojih je do sada bilo 16, a putem kojih je prikupljeno preko 2000 raznih dokumenata, za oko 600 lica.

- održavanje informativnih kampanja širom Crne Gore gdje predstavnici državnih organa u direktnom susretu i razgovoru sa raseljenim i interno raseljenim licima, daju sve informacije o potrebnim dokumentima, načinu njihovog pribavljanja, a sve sa ciljem rješavanja pravnog statusa ovih lica u Crnoj Gori.

7. U Crnoj Gori trenutno boravi 7 733 interno raseljenih lica sa Kosova. Po podacima Uprave za zbrinjavanje izbjeglica i UNHCR-a, od ovog broja 788 interno raseljenih lica se izjasnilo da bi se dobrovoljno vratilo na Kosovo, uz puno poštovanje pristupa prava zemlje porijekla. Sa namjerom povratka ovih porodica saglasne su i međunarodne organizacije, kao i sa aspektom bezbjednosti ovih lica. Skupština ohrabruje nastavak saradnje crnogorskih i kosovskih vlasti radi rješavanja statusa interno raseljenih lica u Crnoj Gori.

8. Rješavanje kampa Konik I i II Vlada Crne Gore je definisala kao prioritet, jer u njemu borave najugroženije romske porodice. U kampu Konik I je smješteno 214 porodica sa 1156 lica, a u kampu Konik II 67 porodica sa 316 lica. Vlada Crne Gore je krajem 2012. godine uspjela da za četiri mjeseca podigne kontejnersko naselje za 800 lica romske nacionalnosti koja su ostala bez krova nad glavom usled požara. Početkom iduće godine će u kampu Konik početi izgradnja stambenog objekta od 90 jedinica, preko IPA projekta, za najugroženije romske porodice, sa svim pratećim objektima, koji će obezbijediti korišćenje brojnih prava kroz izgradnju pratećih objekata. Sve ovo će doprinijeti socijalnoj inkluziji ovih lica.

Sarajevskim procesom u kampu će se takođe vršiti izgradnja dva stambena objekta sa 120 stambenih jedinica čija je ukupna vrijednost 7 347 000 eura. U međuvremenu će Vlada Crne Gore obezbijediti uslove za postavljanje novih 100 kontejnera na Koniku, dobijenih od strane Sjedinjenih Američkih Država.

Skupština Crne Gore snažno podržava sve navedene aktivnosti, putem kojih će se zatvoriti kamp Konik II, a licima obezbijediti novi poboljšani stambeni uslovi, do trajnih rješenja koja će uslijediti kroz Sarajevski proces.

9. Skupština ocjenjuje da pitanje rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica predstavlja veliki problem za Crnu Goru, jer su to su lica koja su izbjegavajući ratne sukobe na prostorima bivše Jugoslavije svoju sigurnost pronašla u Crnoj Gori. Pa, po ocjeni Skupštine, iako više od deset godina nema ratnih dešavanja na prostoru bivše Jugoslavije, oni veću sigurnost nalaze u Crnoj Gori, nego u zemljama porijekla, što samo za sebe govori da je Crna Gora dosta uradila za ove ljude.

10. Skupština ocjenjuje da se aktivnosti u cilju rešavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, a naročito Akcioni plan Vlade u vezi trajnog rješavanja statusa interno raseljenih lica koja borave u Kampu Konik I i II, čiji su nosioci, pored Vlade i nadležnih državnih organa, Glavni grad i međunarodni subjekti, odvijaju u skladu sa, u julu 2011. godine usvojenom Strategijom za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori od 2011.-2015. godine, sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II i da su postignuti značajni rezultati.

11. Imajući u vidu oblast ljudskih prava koja je bila predmet Monitoringa ECRI-ja, kao i zaštitu prava ovih lica, Zaštitnik ljudskih prava i slobode Crne Gore redovno će, shodno Zakonu o Zaštitniku, obavještavati Skupštinu Crne Gore o predmetnoj oblasti bilo putem

redovnog godišnjeg ili posebnih izvještaja, kako bi crnogorskom društvu i državi stavili do znanja u kojoj mjeri se poštuju međunarodne Preporuke, budući da su obavezujuće za Crnu Goru, kao članicu Savjeta Evrope.

12. Skupština podržava aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode utvrđene Planom aktivnosti Odbora za 2013. godinu koji će u kontinuitetu vršiti monitoring nad aktivnostima koje preduzima Vlada Crne Gore u cilju realizacije Strategije za trajno rješavanje raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na Kamp Konik I i II i o tome izvještavati Skupštinu.

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković

Prilog Kolegijumu Predsjednika Skupštine:

- Zapisnik sa 15. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održane 25. septembra 2013. godine,
- CD-audio snimak 15. sjednice Odbora

Dostavljeno:

- mr Predragu Boškoviću, ministru rada i socijalnog staranja,
- Budimirki Đukanović, savjetnici ministra rada i socijalnog staranja,
- Petru Iveziću, zamjeniku Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za prevenciju torture,
- Zoranu Ulami, šefu Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima,
- Tijani Šuković, saradnici u Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima,
- dr Draginji Vuksanović, članu Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope,
- Željku Šofrancu, direktoru Uprave za zbrinjavanje izbjeglica,
- Dawn Adie Baird, zamjenici šefa Operativnog sektora Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori,
- Mladenki Tešić, predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori,
- Waldemaru Figaju, vršiocu dužnosti Šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori,
- Danici Nikolić, predstavnici Misije OEBS-a u Crnoj Gori,
- Aleksandru Čađenoviću, predstavniku Kancelarije UNHCR-a,
- Slobodanu Živkoviću, koordinatoru za ekonomsku i socijalnu politiku iz Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i
- Milanu Radoviću, koordinatoru Programa za ljudska prava u NVO „Građanska alijansa”.